

Men dernæst skal jeg tillade mig at minde om, at hele den Lovgivning, vi nu er kommet ind paa under Krigsperioden, hele den Række Undtagelseslove, som denne Krigstilstand saa at sige har paatvunget os, begyndte med, at man gav Bankerne et Slags Moratorium af ganske alvorlig Beskaffenhed. Man begyndte med at sige til Befolkningen: I, de flittige og sparsomme-lige blandt jer, har i stort Omfang til vore Pengeinstitutter betroet Midler med det Formaal, i den Hensigt, at under vanskelige, ekstraordinære Forhold skulde disse Midler staa til eders Raadighed. Ikke des mindre faar nu Bankerne Lov til at ligge og ruge over disse disponible Midler og i stort Omfang forholde Befolkningen disse eller kun draabevis give Befolkningen tilbage, hvad den selv har henlagt netop med saadanne ekstraordinære Forhold for Øje. Naar man er gaaet til et saadant ekstraordinært Skridt, forekommer det mig ogsaa, at man maa tage Konsekvenserne deraf. Og en Konsekvens deraf er blandt andet ogsaa den, at naar Folk ikke i stort Omfang kan faa deres Penge i Bankerne til at betale med, kan det ligefrem blive nødvendigt at give dem en legal Henstand. Nu ved jeg vel — og jeg ønsker det fremhævet samtidig med, at jeg har Ordet —, at denne Lov Nr. 156 af 2. August d. A. vel kun tilsigter at forhindre et saakaldt *run* paa Institutterne, og navnlig gjaldt det vel overfor Sparekasser, der ikke let under saadanne Forhold kan skaffe deres Midler flydende, hvorfor en saadan begrænset Foranstaltning vel nok i det hele kunde siges under ekstraordinære Forhold at være paa sin Plads overfor alt; hvad man kalder Sparemidler eller Midler, der er henlagte med det Formaal for Øje, at man skal nyde Renten af dem. Men noget ganske andet er netop Midler, der er henlagte for at være disponible, og her undtager Loven *kun* egentlige Folio- og Kontokurantmidler. Men under den skarpe indbyrdes Konkurrence har Bankerne i stort Omfang vænnet Publikum til, lokket Publikum ind paa at anbringe betydelige Dele af de Midler, som skulde være anbragte paa Folio, og som i Udlandet under tilsvarende Forhold er anbragte paa Folio, *paa Bankbog* for at kunne faa den noget højere Rente, og derigennem er i Virkeligheden mange Midler, som skulde have været til Næringslivets umiddelbare Disposition, nu baandlagte. Nu vil man vel fra mange Sider svare: Ja, men Bankerne er kulante. Dette skal jeg nu lade staa ved sit Værd. Der har jo været Eksempler fremme i Pressen, som tyder

paa, at Kulancen i hvert Fald ikke er ubetinget, og almindelig Bankkulance er jo overhovedet et mildere Udtryk for Vilkaarlighed og for Forgodtbefindende, men det er jo ikke saa behageligt at være afhængig af andres Forgodtbefindende, selv om disse andre er saa ophøjede Væsener som Bankdirektører. Selv Bankdirektører er jo ikke Engle, i hvert Fald er ikke altid deres Tankeflugt tilstrækkelig høj. Var imidlertid Maalet kun dette at stoppe, umuliggøre et saadant *run*, at forhindre, at taabelige Mennesker hævede deres Penge uden Grund for at stoppe dem i Strømpeskafte, som det populært hedder, saa kunde dog vel dette Maal være naaet ved en fastere Begrænsning af Lovforslaget end den, der blev skabt. Under saa urolige Tider, navnlig paa den Dag, da Tinget, hele Lovgivningsmagten, stod under Højtryk, var det ganske forstaaeligt, at der manglede Tid til at overveje dette. Alt dette, som jeg her siger, skal derfor paa ingen som helst mulig Maade opfattes som nogen Bebrejdelse mod nogen, men naar man i Øjeblikkets Hast er kommet til at handle saaledes, naar man har givet saa store Begunstigelser, naar man har givet selve de Institutter, der raader over disponible Midler, en saadan kraftigt virkende Moratoriebestemmelse, forekommer det mig, at man ogsaa har Pligt til ikke nu at nægte andre forretningsdrivende en beskeden Form af Moratorium, og dette saa meget mere, som vi maa huske paa, hvem der faar godt af Moratoriet for udenlandsk Gæld. Det faar i første Række og i største Omfang netop Bankerne. Betalingsforpligtelserne overfor Udlandet koncentrerer sig for en ganske væsentlig Del netop i vore Bankinstitutter. Et Moratorium for udenlandsk Gæld vil derfor i første Række og i største Omfang komme Bankinstitutterne til gode, men er dette Tilfældet, og vi altsaa atter paa ny giver Bankerne en stor Begunstigelse, synes mig deraf at maatte følge, at man ikke kan tillade Bankerne, man kan ikke en Gang give dem Mulighed for med større eller mindre Ubarmhertighed — jeg bortser altsaa fra Spørgsmaalet om Kulance, som altid er meget tvivlsomt — at inddrive deres indenlandske Tilgodehavender; derved vil vi give dem baade i Pose og i Sæk.

Naar man altsaa af disse Grunde og henset til hele den os omgivende Krigssituation mener at burde gaa til at supplere et Moratorium for udenlandsk Gæld med visse Moratorieforanstaltninger, om man maa bruge det Udtryk, Lovforanstaltninger, som byder en vis legal Betalings-